

A9-0281/2023

3.10.2023

PRANEŠIMAS

Europos baltymų strategija
(2023/2015(INI))

Žemės ūkio ir kaimo plėtros komitetas

Pranešėja: Emma Wiesner

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĒL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	20
INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE	22
GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE	23

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

Europos baltymų strategija (2023/2015(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo 2018 m. balandžio 17 d. rezoliuciją „Europos baltyminių augalų propagavimo strategija. Baltyminių ir ankštinių augalų auginimo Europos žemės ūkio sektoriuje skatinimas“¹,
- atsižvelgdamas į savo 2022 m. kovo 24 d. rezoliuciją dėl poreikio skubiai parengti ES veiksmų planą siekiant užtikrinti aprūpinimą maistu ES viduje ir už jos ribų, atsižvelgiant į Rusijos invaziją į Ukrainą²,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. spalio 20 d. rezoliuciją dėl sąžiningos, sveikos ir aplinkai palankios maisto sistemos pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“³,
- atsižvelgdamas į 2022 m. JT maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) ataskaitą „Thinking about the future of food safety and food allergies with regard to certain types of novel foods and protein sources“ („Svarstymai apie maisto saugos ateitį ir alergijas maistui, atsižvelgiant į tam tikrus naujus maisto produktus ir baltymų šaltinius“),
- atsižvelgdamas į 2020 m. liepos mėn. Jungtinio tyrimų centro (JRC) tyrimą „Future of EU livestock: how to contribute to a sustainable agricultural sector“ („ES gyvulininkystės ateitis: kaip prisidėti prie tvaraus žemės ūkio sektoriaus?“),
- atsižvelgdamas į 2022 m. Dublino deklaraciją dėl ūkinių gyvūnų svarbos visuomenei,
- atsižvelgdamas į naujausias mokslo žinias, įskaitant 2022 m. Dublino deklaraciją ir susijusias publikacijas moksliniame leidinyje „Animal Frontiers“,
- atsižvelgdamas į JT FAO 2022 m. ataskaitą „Thinking about the future of food safety – a foresight report“ („Svarstymai apie maisto saugos ateitį. Prognozavimo ataskaita“),
- atsižvelgdamas į 2022 m. lapkričio 15 d. Komisijos komunikatą „Stipraus ir tvaraus ES dumblių sektoriaus kūrimas“ (COM(2022)0592),
- atsižvelgdamas į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) ir FAO publikaciją „Žemės ūkio perspektyvos 2022–2031 m.“,
- atsižvelgdamas į 2022 m. gruodžio mėn. Komisijos ataskaitą „EU agricultural outlook – For markets, income and environment 2022 - 2032“ („ES žemės ūkio perspektyvos rinkoms, pajamoms ir aplinkai 2022–2032 m.“),

¹ [OL C 390, 2019 11 18, p. 2.](#)

² [OL C 361, 2022 9 20, p. 2.](#)

³ [OL C 184, 2022 5 5, p. 2.](#)

- atsižvelgdamas į 2023 m. birželio mėn. FAO ataskaitą „Contribution of Terrestrial animal source food to healthy diets for improved nutrition and health outcomes – An evidence and policy overview on the state of knowledge and gaps“ („Maisto produktų iš sausumos gyvūnų įnašas į sveiką mitybą siekiant geresnių mitybos ir sveikatos rezultatų. Žinių būklės ir spragų įrodymai ir politikos apžvalga“),
- atsižvelgdamas į 2019 m. FAO ir Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) ataskaitą „Sustainable healthy diets – guiding principles“ („Tvarkinga sveika mityba. Pagrindiniai principai“),
- atsižvelgdamas į 2021 m. FAO ataskaitą „Integration of environment and nutrition in life cycle assessment of food items: opportunities and challenges“ (Aplinkos ir mitybos integravimas į maisto produktų gyvavimo ciklo vertinimą. Galimybės ir iššūkiai“),
- atsižvelgdamas į 2018 m. lapkričio 22 d. Komisijos ataskaitą dėl augalinių baltymų gamybos plėtros Europos Sąjungoje (COM(2018)0757),
- atsižvelgdamas į 2023 m. sausio 4 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą dėl apsirūpinimo maistu užtikrinimo veiksnių (SWD(2023)0004),
- atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 20 d. Komisijos komunikatą „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ (COM(2020)0381),
- atsižvelgdamas į susitarimą, priimtą 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje vykusioje 21-ojoje JT bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijoje (COP21) (Paryžiaus susitarimas),
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (toliau – Europos klimato teisės aktas)⁴,
- atsižvelgdamas į JT Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir į darnaus vystymosi tikslus (DVT),
- atsižvelgdamas į 2022 m. JT pasaulio gyventojų skaičiaus prognozes,
- atsižvelgdamas į EBPO ir JT FAO publikaciją „2021–2030 m. žemės ūkio perspektyvos“,
- atsižvelgdamas į Mokslo ir technologijų galimybių vertinimo grupės tyrimą „*Got Protein?*” Alternative protein sources in sustainable animal and human nutrition: Potentials and prospect“ („Yra baltymų? Alternatyvūs baltymų šaltiniai tvarioje gyvūnų ir žmonių mityboje. Potencialas ir perspektyvos“),
- atsižvelgdamas į 2022 m. kovo 10–11 d. Versalio deklaraciją,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,

⁴ [OL L 243, 2021 7 9, p. 1.](#)

- atsižvelgdamas į Žuvininkystės komiteto nuomonę,
 - atsižvelgdamas į Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto pranešimą (A9-0281/2023),
- A. kadangi baltymai yra būtini tiek žmonėms, tiek gyvūnams ir todėl yra nepakeičiama kasdien vartojamo maisto ir pašarų sudedamoji dalis;
- B. kadangi COVID-19 pandemija ir Rusijos invazija į Ukrainą padarė didelį poveikį Europos ir pasaulinei prekybai ir aiškiai parodė, kad ES turi įvairinti savo maisto ir pašarų tiekimo grandines, kad padidintų savo atvirą savarankiškumą ir sumažintų priklausomybę nuo žaliavų iš tik vieno ar kelių užsienio tiekėjų, kad būtų sustiprinta augalinių baltymų gamyba ir bendras ES baltymų sektoriaus atsparumas;
- C. kadangi ES pagamina 77 proc. pačios sunaudojamų pašarinių baltymų (ši dalis padidėja iki 96 proc. pašarų, kuriuose yra mažai baltymų, atveju ir iki 89 proc. pašarų, kuriuose baltymų kiekis vidutinis, atveju); kadangi, vis dėlto, tik 29 proc. daug baltymų turinčių žaliavų, reikalingų pašarams subalansuoti, yra ES kilmės; kadangi dėl to ES yra labai priklausoma nuo daug baltymų turinčių augalinių produktų importo iš ES nepriklausančių šalių, taigi ES yra priklausoma nuo sojų ir sojų rupinių importo iš Jungtinių Valstijų ir Pietų Amerikos; kadangi, ypač Pietų Amerikoje, ši priklausomybė dažnai nulemia žemės naudojimo keitimą ir ES vandens naudojimo rodiklio didėjimą, taip pat aplinkos apsaugos problemas šalyse gamintojose, pvz., požeminio vandens užteršimą, vandens trūkumą, maisto medžiagų praradimą, dirvožemio eroziją ir miškų naikinimą ir dėl to mažėja biologinė įvairovė; kadangi baltyminių augalų auginimas gali turėti neigiamų socialinių ir sveikatos padarinių šalyse gamintojose ir šią problemą dar labiau apsunkina netvirtos žemės naudojimo teisės, žemės grobimas, priverstinis išskeldinimas ir kiti žmogaus teisių pažeidimai;
- D. kadangi nepaisant to, kad baltyminių augalų produkcija ES per pastaruosius dešimt metų padidėjo, vidaus produkcijos ir toliau trūksta, nes gyvulininkystės produkcija irgi padidėjo, taigi didelė ES priklausomybė nuo daug baltymų turinčių augalų importo iš trečiųjų šalių dar labiau padidėjo;
- E. kadangi didesnis augalinių ir gyvūninių baltymų tarpusavio žiediškumas, pvz., maistui skirtų augalinių baltymų atliekų srautų naudojimas pašarui siekiant gaminti gyvūninius baltymus, taip pat tvaresnė visų esamų baltymų rūšių gamyba yra labai svarbūs pereinant prie tvaresnių maisto sistemų, darančių mažesnę poveikį klimatui ir biologinei įvairovei; kadangi didesnio masto augalinių baltymų auginimas ir vartojimas taip pat yra pertvarkos veiksniai; kadangi gyvūninių produktų aplinkosauginis pėdsakas gali būti sumažintas naudojant pašarų priedus, kurie padeda gyvūnams virškinti baltymus ir sumažinti jų išmetamą metano ir amoniako kieki;
- F. kadangi ankštiniai augalai ir pievos padeda išlaikyti ir gerinti dirvožemio kokybę ir derlingumą, didinti biologinę įvairovę, fiksuoti anglies dioksidą ir azotą ir prisideda prie vandens sulaikymo; kadangi ankštinius augalus galima auginti naudojant mažiau cheminių trąšų dėl jų simbiozės su dirvožemio bakterijomis; kadangi ankštinių augalų auginimas, nepaisant mažo ekonominio pelningumo, teigiamai prisideda prie klimato kaitos ir kito poveikio aplinkai švelninimo ir dėl piktžolių kylančių sunkumų mažinimo, taigi aplinkos ir klimato uždaviniai sprendžiami laikantis žaliojo kurso tikslų;

- G. kadangi nauji veisimo metodai galėtų atlikti pagrindinį vaidmenį didinant pelningumą ir siekiant ES žaliojo kurso tikslų, be kita ko, padėdami didinti derlių, baltymų kiekį ir kokybę bei sudarydami sąlygas ES padidinti augalų pritaikymą prie regioninių sąlygų ir pasiekti, kad jie būtų atsparesni klimato kaitai ir patogenams;
- H. kadangi pagal bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP) galima remti baltyminių augalų ir pievų auginimą;
- I. kadangi perdirbant baltyminius augalus ir auginant pievas gaunami šalutiniai produktai, kurie gali būti naudojami taip, kad paremtų žiedinę ekonomiką, pvz., būti naudojami žmonių maistui, atsinaujinančiųjų išteklių energijai, trąšoms, pašarams arba žalioms cheminėms medžiagoms gaminti; kadangi, kaip šalutinį produktą, gyvuliai gamina vertingas trąšas, kurios palaiko ES atsparumą maisto gamybos srityje; kadangi kultūriniais augalams auginti reikalingas azotas daugiausia gaunamas iš sintetinių trąšų, kurių gamyba yra brangi ir reikalauja daug energijos; kadangi RENURE (angl. REcovered Nitrogen from manURE), kuris yra mėšlo tvarkymo sistemų ir saugaus nuotekų dumblo naudojimo dalis, didina išteklių naudojimo efektyvumą ir sudaro sąlygas pažangai siekiant labiau žiedinės ekonomikos;
- J. kadangi iš gyvulininkystės galima gauti biologiškai itin gerai įsisavinamų baltymų žmonių mitybai;
- K. kadangi auginant visų rūšių žemės ūkio augalus, įskaitant baltyminius augalus, gaunama biomasė, kurio dažniausiai yra nevalgoma žmonėms (iš 1 kilogramo augalinių baltymų susidaro maždaug 3–5 kilogramai biomasės, tinkančios tik atrajotojams);
- L. kadangi vietoje ir tvariai pagamintų gyvūninių baltymų vartojimas prisideda prie ES apsirūpinimo maistu saugumo ir didina Europos kaimo vietovių gyvybingumą; kadangi gyvūniniai baltymai ES gaminami laikantis kai kurių pasaulyje aukščiausių tvarumo standartų gyvūnų gerovės, klimato ir aplinkos srityse ir dažnai yra svarbi subalansuotos mitybos dalis; kadangi ES gyvulininkystė labai priklauso nuo daug baltymų turinčių augalų importo ir juos tenka auginti ariamojoje žemėje už ES ribų;
- M. kadangi vartojant ES pagamintus gyvūninius baltymus didinamas Europos maisto atsparumas ir apsirūpinimo maistu saugumas ir taip prisidedama prie tvaresnės gamybos visame pasaulyje;
- N. kadangi gyvūniniai baltymai yra aukštos kokybės baltymai ir yra geriausiai biologiškai įsisavinamų baltymų šaltinis žmonėms, o tai ypač svarbu vaisingoms moterims, vaikams, paaugliams ir vyresnio amžiaus ar silpniems asmenims;
- O. kadangi ekstensyvi gyvulininkystė, ypač atokiose ir kalnuotose vietovėse, yra labai tvari veikla, padedanti užtikrinti, kad šios vietovės išliktų apgyvendintos;
- P. kadangi tvarūs baltymai iš vandens ir akvakultūros gali padėti užtikrinti pasaulinį apsirūpinimo maistu saugumą, maitinimą ir sveiką subalansuotą mitybą; kadangi intensyvi akvakultūra dažnai gali daryti neigiamą poveikį aplinkai, pvz., turėti padarinių dėl cheminių medžiagų ar antibiotikų naudojimo; kadangi dumbliai gali suteikti galimybę sumažinti neigiamą akvakultūros poveikį aplinkai;

- Q. kadangi alternatyviems baltymams, pvz., grybams arba fermentacijos produktams, reikia daug angliavandenių turinčių žaliavų; kadangi vykdant šią gamybą būtų galima panaudoti įprastinio maisto gamybos likučius ir atliekų srautus, taip prisidedant prie žiediškesnės ekonomikos; kadangi ES atliekų teisės aktais užkraunama didelė reglamentavimo našta gamintojams, perdirbantiems maisto atliekas;
- R. kadangi didėja vabzdžių kilmės baltymų, skirtų žmonių ir ypač gyvūnų mitybai, potencialas ir dėl to galėtų sumažėti ES priklausomybė nuo baltymų importo; kadangi reikia daugiau žinių apie vabzdžių auginimo tvarumą ir vartotojams turėtų būti suteikta aiški informacija, kurios jie pageidauja ir į kurią turi teisę, apie tai, ar įvairiuose galutiniuose produktuose yra iš vabzdžių pagamintų sudedamųjų dalių;
- S. kadangi pastaraisiais metais išsivystė visų rūšių tvariai pagamintų baltymų, ypač augalinių ir gyvūninių baltymų, rinka; kadangi šių baltymų gamyba suteikia daug galimybių Europos ūkininkams ir maisto produktų gamintojams; kadangi augalinių baltymų paklausa tarp vartotojų, jų priimtumas ir technologinė branda jau yra dideli ir vis didėja;
- T. kadangi vartotojai ragina suteikti daugiau skaidrumo ir informacijos maisto tvarumo klausimu; kadangi nėra savanoriškų standartizuotų etikečių ar produkto deklaracijų, kuriomis būtų užtikrintas žmonių maistui arba gyvūnų pašarams ar pašarų priedams skirtų baltymų aplinkosauginis tvarumas;
- U. kadangi svarbu laikytis vertės grandinės požiūrio siekiant sukurti tvariai gaminamų baltymų, ypač augalinių baltymų, pridėtinę vertę, nes didelės pridėtinės vertės produktų gamyba vietoje stiprina vertės grandinę ir skatina ūkininkus investuoti;
- V. kadangi vykdant mokslinius tyrimus ir inovacijas tvarios visų baltymų šaltinių gamybos srityje turi būti įtraukti ūkininkai ir daugiau dėmesio turėtų būti skiriama augaliniams ir gyvūniniams baltymams, nes pastaraisiais dešimtmečiais tiek privatūs, tiek viešieji ES moksliniai tyrimai ir inovacijos daugiausia buvo skirti grūdams ir aliejingosioms sėkloms;
- W. kadangi bendro pobūdžio mokymas ir žinių perdavimas pasiekia tik apie 10 proc. ES ūkių; kadangi būtina toliau investuoti į ūkininkų mokymą ir konsultavimo paslaugas ūkininkams, skleisti praktines žinias apie baltyminius augalus, geriausią praktiką, elgsenos pokyčius, pievų auginimą ir baltymų gavybą iš alternatyvių šaltinių;

Akivaizdus poreikis parengti išsamią ES baltymų strategiją siekiant padidinti baltymų potencialą

1. ragina Komisiją skubiai pateikti išsamią plataus užmojo ES baltymų strategiją, kuri apimtų tvarią visų rūšių baltymų, ypač augalinių ir gyvūninių baltymų, gamybą ir vartojimą ES ir kuria būtų nustatytos veiksmingos priemonės siekiant trumpuoju, vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu padidinti atvirą Europos savarankiškumą baltymų srityje; pabrėžia, kad pirmenybė turėtų būti teikiama baltyminių augalų ir augalinių baltymų gamybai;
2. mano, kad ES baltymų strategija turėtų būti grindžiama:

1. strateginės ir tvarios ES baltymų gamybos ir prekybos srautų vizija, atitinkančia mūsų poreikius ir reikalavimus;
2. veiksmų planu, skirtu ES augalinių baltymų gamybai ir vartojimui didinti;
3. geresnėmis sąlygomis tvaresnei tiek augalinių, tiek gyvūninių baltymų gamybai ES;
4. maistui ir pašarams skirtų tvarių baltymų sistemų kūrimu;
5. holistiniu požiūriu, kuris būtina apimtų ūkininkus ir visą maisto vertės grandinę, atsižvelgiant į žiedinės ekonomikos principus;
6. konkrečiais moksliai pagrįstais politikos veiksmais, skirtais tvariai pagamintų baltymų plėtrai, inovacijoms ir moksliniams tyrimams;

Didesnės ES baltymų gamybos vizija

3. pabrėžia, kad, žvelgiant iš geopolitinės ir strateginės perspektyvos ir siekiant užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą, Europos atsparumo lygis tokiuose svarbiuose sektoriuose kaip maisto ir pašarų tiekimas turi būti gerokai padidintas stiprinant vidaus gamybą ir taip kuo labiau sumažinant priklausomybę nuo žemės ūkio produktų ir išteklių tik iš vieno ar kelių tiekėjų, kartu skatinant ES konkurencingumą, kad būtų išvengta rinkų koncentracijos vos kelių pagrindinių veikėjų rankose; todėl pabrėžia, kad ES turi didinti augalinių baltymų gamybą ir kad tai galima daryti tik etapais, kad ūkininkai ir rinkos galėtų atitinkamai prisitaikyti;
4. pabrėžia, kad tvari ir diversifikuota baltymų vidaus gamyba turi būti pripažinta esminiu ES maisto ir pašarų sistemos aspektu siekiant užtikrinti pakankamą saugaus ir kokybiško maisto bei pašarų prieinamumą ir išlaikyti veikiančias bei atsparias maisto tiekimo grandines ir prekybos srautus; pabrėžia, kad tikslas yra pasiekti, kad baltymų tiekimas ES maisto sistemoje būtų tvaresnis ir įvairesnis;
5. mano, kad baltyminių augalų ir pievų auginimas gali būti labai naudingas dirvožemio kokybei, klimatui ir biologinei įvairovei ir kad tam tikromis sąlygomis jis gali sumažinti išteklių, pvz., trąšų ir augalų apsaugos produktų, poreikį; atkreipia dėmesį į tai, kad ekstensyvus gyvulių auginimas ganyklose taip pat atitinka natūralios gyvūnų mitybos poreikius ir gali daryti teigiamą poveikį aplinkai, taip pat padėti kovoti su klimato kaita ir kartu prisidėti prie žiedinės ekonomikos; pabrėžia grūdų ir pievų, ypač žolinių ir dobilų ganyklų, kaip gyvulių pašarų šaltinių, svarbą ir mano, kad valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę įdiegti ankštiniam augalams ir pievoms skirtas ekologines sistemas ir sukurti specialius baltyminiams augalams skirtus fondus, kaip tai daro kai kurios valstybės narės; pabrėžia, kad ekstensyvi gyvulininkystė, ypač atokiose ir kalnuotose vietovėse, yra tvari veikla ir teikia vietos gyventojams papildomų paskatų gyventi šiose vietovėse;
6. atkreipia dėmesį į tai, kad baltymų strategija turėtų būti remiama ekologinė pertvarka plėtojant tvarius baltymų šaltinius ir prisidedama prie atviro Europos savarankiškumo baltymų srityje bei ES ūkininkų ir kaimo vietovių atsparumo; pripažįsta baltymų šaltinių vaidmenį žiedinėje ekonomikoje ir mano, kad žiedinės ekonomikos plėtojimas ir visų

esamų rūšių baltymų, ypač augalinių ir gyvūninių baltymų, gamybos užtikrinimas gali padėti išlaikyti aukštą žmonių sveikatos lygį ir sudaryti sąlygas pereiti prie tikrai tvarių maisto sistemų; primena žiediškumo tarp tvarios gyvulininkystės ir kultūrinių augalų auginimo svarbą;

7. mano, kad tvarios augalinių baltymų gamybos plėtra ES ir gyvulininkystės produkcijos tvarumo didinimas taikant tokias priemones kaip maisto ir pašarų vertės grandinių žiediškumo didinimas yra veiksmingi būdai spręsti daugelį aplinkos, socialinių ir klimato problemų, su kuriomis susiduria ES, ir užkirsti kelią miškų naikinimui, gamybos perkėlimui ir peržvejojimui už ES ribų; mano, kad ūkininkai galėtų atlikti pagrindinį vaidmenį kuriant atsparią baltymų sistemą, jei būtų tinkamai remiami, ir pripažįsta, kad norint tvarių ir atsparių maisto sistemų reikalingas holistinis požiūris į baltymų gamybą;
8. pabrėžia, kad gamybos perkėlimas už ES ribų ir jautienos ar baltyminių augalų, pvz., sojų, importas kartais siejamas su miškų naikinimu, netvairiu žemės naudojimo keitimu ir neigiamu poveikiu aplinkai, pvz., dirvožemio erozija ir požeminio vandens tarša, nes ne ES gamintojams gali būti taikomi žemesni tvarumo, reglamentavimo ir etikos standartai nei ES gamintojams; mano, kad importuojami produktai turėtų atitikti panašius tvarumo standartus, kad būtų užtikrintas didesnis ES gamintojų konkurencingumas ir užkirstas kelias ES gamybos perkėlimui į užsienį;
9. atkreipia dėmesį į nuolat didėjančią pasaulinę baltymų, įskaitant gyvūninius baltymus, paklausą;
10. primena ES įsipareigojimus JT DVT srityje ir didelį ES žemės ūkio ir akvakultūros indėlį į tvarių baltymų tiekimą, atsižvelgiant į ES baltymų gamybos indėlį siekiant darnaus vystymosi tikslų;
11. mano, kad ES savarankiško apsirūpinimo maistu didinimas yra esminis tikslas, kuriam pasiekti reikia vienodų sąlygų ir tvirtos paramos Europos žemės ūkio sektoriui;

Geresnės baltymų gamybos sąlygos ES

12. pabrėžia, kad baltymų gamyba prasideda nuo ūkininkų, prisidedant žvejams ir akvakultūros ūkininkams, todėl strategijoje jiems turi būti skiriama daugiausia dėmesio, nes jie yra esminis atsparios baltymų sistemos kūrimo veiksnys; pabrėžia, kad pelningas žemės ūkio, maisto ir pašarų sektorius yra būtina stipraus ES baltymų sektoriaus sąlyga; todėl ragina Komisiją ištirti galimybes, kaip sudaryti pelningo verslo modelio sąlygas ūkininkams, kad jie galėtų paversti savo pasėlius į patrauklius maisto ir pašarų produktus didindami pasėlių atsparumą, baltymų derlių ir baltymų kokybę;
13. pabrėžia, kad, remiantis ES pašarų baltymų balansu, prie baltymų gamybos didinimo ES gali prisidėti visų rūšių augaliniai baltymai: baltymai, kurių kiekis yra mažesnis nei 15 proc. (pašarai, grūdai), baltymai, kurių kiekis vidutiniškai sudaro 15–30 proc. (sausieji pašarai, kviečių sėlenos), baltymai, kuriuose yra daug, t. y. 30–50 proc., baltymų (aliejingųjų sėklų miltai), baltymai, kurių kiekis yra labai didelis, t. y. virš 50 proc. (šalutiniai krakmolo pramonės produktai, bulvių baltymai, perdirbti gyvūniniai baltymai, vabzdžių baltymai); taip pat pabrėžia, kad gyvūninių baltymų moksliniai tyrimai gali padėti padidinti šią gamybą;

14. pabrėžia, kad Europos žemės ūkis ir įmonės turi tapti konkurencingesni maistui ir pašarams skirtų baltymų srityje ir kad žemės ūkio sektorius priklauso nuo tvarių ir įperkamu išteklių, pvz., energijos, pašarų, pašarų priedų, geros augalinės medžiagos, trąšų ir kokybiško dirvožemio; mano, kad siekiant padidinti Europos baltymų gamintojų konkurencingumą reikia didinti paskatas ir sumažinti nereikalingą baltymų gamybos reguliavimo našta;
15. pripažįsta pašarų priedų svarbą mažinant išmetamųjų teršalų kiekį, gerinant baltymų virškinimą ir užtikrinant tinkamas šėrimo strategijas ir pašarų sudėties keitimą; pabrėžia, kad leidimų pašarų priedams išdavimo laikotarpis turi būti sutrumpintas ir turi būti leidžiamas didesnis lankstumas; pabrėžia, kad leidimų atnaujinimo procesas turi būti vykdomas taip, kad nekiltų pavojus laipsniškai atsisakyti veiksmingų priedų;
16. primena, kad be kokybiškos augalinės medžiagos nebus įmanoma padidinti augalinių baltymų gamybos; primena, kad taikant naujus veisimo metodus bus suteiktos puikios galimybės vystyti regionui pritaikytus augalus ir rūšis, optimaliai atitinkančius Europos sąlygas; mano, kad reikia daugiau mokslinių tyrimų ir plėtros, susijusių su grūdais, baltymingais augalais ir žolėmis, siekiant padidinti jų maistinę vertę, prisitaikymą prie vietos sąlygų ir atsparumą natūraliems pavojams;
17. ragina skubiai patvirtinti sistemą, pritaikytą naujiems veisimo metodams, kad būtų galima sparčiau vystyti naujas ir stiprias augalų veisles, įskaitant baltymingus augalus;
18. mano, kad kenkėjų ir patogenų kontrolė atlieka esminį vaidmenį siekiant, kad baltymingų augalų derlius būtų sėkmingas, todėl labai svarbu vykdyti šių kenkėjų ir patogenų atsiradimo, vystymosi ir plitimo stebėseną ir mokslinius tyrimus; pripažįsta, kad veiksmingų priemonių, skirtų šių kenkėjų ir patogenų daromai ekonominei žalai sumažinti, kūrimas ir alternatyvių priemonių, susijusių su techninėmis inovacijomis, pvz., tiksliuoju ūkininkavimu arba robotika, naudingųjų vabzdžių ar mažai pavojingų pesticidų naudojimu, kūrimas yra svarbūs siekiant padidinti bendrą Europos baltymų gamybą;
19. mano, kad tręšimas mėšlu padeda ūkininkams savarankiškai apsirūpinti baltymais; mano, kad tinkamai tręšiama žolė tebėra pigiausias, veiksmingiausias ir tvariausias atrajotojų baltymų šaltinis; ragina Komisiją, atsižvelgiant į atliktus poveikio aplinkai vertinimus, nedelsiant pasiūlyti vidutinės trukmės ir ilgalaikes politikos priemones siekiant sukurti uždarą maisto medžiagų ciklą, pvz., sudaryti sąlygas naudoti alternatyvius organinius produktus, tokius kaip azotą, išgautą iš degazuotojo substrato, iš biologinių atliekų, kitų mėšlo produktų (RENURE) ir maisto bei pramonės atliekų, priskiriant juos cheminių trąšų pakaitalams remiantis moksliniais kriterijais, kaip galimybę ūkininkams sumažinti savo priklausomybę nuo cheminių trąšų ir padidinti ūkio žiedžiškumą bei tvarią gyvulininkystės produkciją naudojant atliekas ir pakartotinai naudojant liekanas, pvz., mėšlą;
20. primena, kad biometano, biodujų, biodegalų ar kitų biologinių cheminių medžiagų, kurioms naudojami biologinių atliekų srautai, gamyba yra vienas iš veiksnių, prisidedančių prie tvaresnės gamybos, ir yra svarbus pajamų šaltinis, didinantis daug baltymų turinčių augalų vertę ir dėl ekonominės naudos skatinantis ūkininkus juos auginti, kartu suteikiantis tvarių alternatyvų iškastiniam kurui ir padedantis reikšmingai

sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekį; pabrėžia, kad maistui ir pašarams skirtų augalinių baltymų gamybos didinimas galėtų nulemti įvairesnį šalutinių produktų naudojimą bioenergijai gaminti, taigi ir didesnę baltyminių augalų gamybos ekonominę vertę; šiuo atžvilgiu mano, kad turi būti užtikrintas skirtingų ES politikos krypčių nuoseklumas;

21. pripažįsta, kad atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamyba ūkių lygmeniu dažnai yra susijusi su baltymų gamyba ir jai turėtų būti sudaromos dar palankesnės sąlygos, taigi padidėjusi baltymų gamyba gali padėti ES padidinti biokuro ir biometano gamybą;
22. pripažįsta, kad vedant, auginant ir naudojant daug baltymų turinčius augalus dažnai reikalinga nauja vadybos praktika ir ūkininkų bendradarbiavimas, ir mano, kad reikėtų išnagrinėti galimybę pripažinti naujas organizacines struktūras pagal BŽŪP;
23. pabrėžia, kad siekiant paskatinti investicijas į sveikesnę dirvožemį ir naujus sėjomainos būdus, ilgalaikių tikslų turi būti siekiama kartu atliekant visuomenei teikiamų paslaugų vertinimą;

Tinkamos ir veikiančios žiedinės ekonomikos užtikrinimas pripažįstant papildomą tiek augalinių, tiek gyvūninių baltymų vaidmenį sistemoje

24. pabrėžia didelį tvariai gaminamų augalinių ir gyvūninių baltymų potencialą ir pridėtinę vertę, taip pat tai, kad tvari sektoriaus plėtra bus naudinga Europos ūkininkams, dirvožemio kokybei, maisto medžiagų apytakai, biologinei įvairovei, klimatui, žiedinei ekonomikai ir žmonių sveikatai ir kad sektorius strategiškai svarbus Europos apsirūpinimo maistu saugumui;
25. pabrėžia, kad politika turi būti sudarytos vienodos sąlygos visiems suinteresuotiesiems subjektams ir produktams ir kad baltymų vartojimas turi būti tvaresnis; remia politikos priemones, kuriomis suteikiama galimybė vartotojams palyginti skirtingų produktų savybes, kaip nurodyta būsimoje tvarios maisto sistemos teisinėje sistemoje;
26. pabrėžia, kad rupieji pašarai, tokie kaip žolynai ir žolė su dobilais, ypač kartu su gyvulininkystės produkcija, yra svarbus baltymų šaltinis, ir tai, kad pievos duoda papildomos naudos biologinei įvairovei; ragina Komisiją ir valstybes nares pasinaudoti BŽŪP priemonėmis, pvz., ekologinėmis sistemomis, kad pagal šias sistemas būtų skatinami baltymų šaltiniai; pabrėžia, kad atrajotojų auginimas yra veiksmingas būdas paversti daugiamečius žolynus žmonėms vartoti skirtu maistu; pabrėžia projektų, pagal kuriuos, naudojant biologinį perdirbimą, iš žolynų išgaunami maistui ir pašarams skirti aukštos kokybės baltymai ir kartu kaip šalutinį produktą galima gaminti bioenergijos produktus, svarbą; mano, kad reikia skirti daugiau lėšų moksliniams tyrimams ir biologinio perdirbimo naudojimui komerciniais tikslais;
27. primena, kad gyvūninių baltymų gamyba iš nevalgomų išteklių, naudojamų kaip pašarai ir šalutiniai produktai, gauti perdirbant baltyminius augalus, labai prisidedama prie žiediškumo, nes mažinamas maisto švaistymas ir suteikiama didelės pridėtinės vertės baltyminių augalų auginimui; ji taip pat labai svarbi siekiant užtikrinti, kad kaimo vietovės būtų dinamiškos, taip pat užtikrinti kraštovaizdžio tvarkymą ir aplinkos išsaugojimą;

28. ragina skatinti sojų, kaip augalinių baltymų šaltinio, gamybą Europos Sąjungoje skatinant investicijas į mokslinius tyrimus ir plėtrą, kad būtų pagerinta pasėlių kokybė ir derlius; atkreipia dėmesį į tai, kad būtina užtikrinti galimybę gauti finansavimą ir teikti papildomą paramą žemės ūkio produktų gamintojams, įskaitant smulkiuosius gamintojus, siekiant padidinti sojų gamybą ES; mano, kad reikia nustatyti ir skatinti geriausią žemės ūkio praktiką sojų auginimo ES srityje, įskaitant tvarios gamybos technologijų naudojimą ir aplinkos apsaugos taisyklių laikymąsi; atkreipia dėmesį į tai, kad būtina sumažinti priklausomybę nuo gyvulių pašaruose esančių sojų iš ES nepriklausančių šalių;
29. pabrėžia, kad mokslinių tyrimų programose daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama baltyminiams augalams, kurie tiktų Europos klimato ir auginimo sąlygoms ir galėtų būti integruoti į esamas ūkininkavimo sistemas; mano, kad vykstant šiai pertvarkai svarbu remti ūkininkus, šalinti kliūtis patekti į šią rinką ir padėti jiems gauti naudos iš šių naujų vertės grandinių;
30. ragina atlikti daugiau mokslinių tyrimų ir išvesti kultūrinių augalų veisles, kurios suteiktų papildomų baltymų šaltinių ir jų gamybos ciklas būtų trumpas, ir jos būtų tinkamos tarpiniams pasėliams taikant dabartinę sėjomainą;
31. ragina valstybes nares naudoti visas turimas BŽŪP paskatas siekiant padidinti ankštinių augalų auginimą, įskaitant susietąją paramą, agrarinės aplinkosaugos priemones, konsultavimo paslaugas ir naujas sektorines programas; be to, mano, kad reklaminės kampanijos, kuriomis siekiama didinti maistui skirtų ankštinių augalų paklausą, galėtų labai padėti paskatinti ES gamybą;
32. pripažįsta didelį kanapių, kaip tvarių baltyminių augalų, potencialą ir pabrėžia, kad reikia suderinti su jomis susijusį reglamentavimą ES lygmeniu, siekiant palengvinti jų auginimą ir perdirbimą į maistą ir pašarus;
33. pabrėžia, kad svarbu taikyti tvarumo standartus importuotiems produktams, apsaugoti Europos gamintojų konkurencingumą ir užtikrinti informacijos skaidrumą vartotojams;
34. pripažįsta, kad 1992 m. „Blair House“ susitarimas vis dar yra reikšmingas aliejinių augalų auginimą ES stabdantis veiksnys, todėl mano, kad būtina išnagrinėti galimybę peržiūrėti minėtą susitarimą;
35. pabrėžia, kad Europos žuvininkystės sektorius yra svarbus tvarių žmonėms skirtų kokybiškų baltymų šaltinis šviežios žuvies forma, todėl turi būtų išlaikytas žuvininkystės sektoriaus gyvybingumas;
36. pabrėžia tvarių žvejojimo ir akvakultūros sektorių vaidmenį užtikrinant apsirūpinimo maistu saugumą ir jų svarbą mitybai, kurios pagrindas – sveiki ir kokybiški baltymai; pabrėžia, kad tvarūs žvejojimo ir akvakultūros produktai gali atlikti svarbų vaidmenį kuriant tvarią maisto sistemą; ragina Komisiją užtikrinti, kad būsimoje Europos baltymų strategijoje būtų pripažintas žvejojimo ir akvakultūros sektorių vaidmuo ir poreikis tęsti perėjimą prie tvaresnio žvejojimo ir akvakultūros sektoriaus, įskaitant didesnę gyvūnų gerovę akvakultūros sektoriuje, nes tai gali lemti mažiau ligų, mažesnę antibiotikų vartojimą ir sveikesnes ekosistemas, kartu pripažįstant aukštus tvarumo standartus ES; pabrėžia, kad svarbu įtraukti šį sektorių į baltymų strategijos rengimą;

37. pabrėžia, kad ES yra grynoji žvejybos ir akvakultūros produktų importuotoja, nes importuojama beveik 60 proc. viso ES suvartojamo jų kiekio; todėl mano, kad reikia stiprinti Europos žvejybos ir akvakultūros sektorių ekonominį gyvybingumą ir bendrą tvarumą, atsižvelgiant į tris jų aspektus (ekonominį, aplinkos ir socialinį), kad būtų sumažinta didėjanti ES priklausomybė nuo importo; pabrėžia tvarių žvejybos ir akvakultūros sektorių svarbą ES baltymų tiekimui ir, visų pirma, svarbų mažos apimties ir smulkiają žvejybą vykdančių žvejų bei vandens bestuburių rinkėjų vaidmenį ES ir kitur;
38. pabrėžia, kad reguliarus žvejybos ir akvakultūros produktų vartojimas yra esminė sveikos mitybos dalis ir kad dėl širdies sveikatai naudingų savybių žuvų vartojimas teikia didelių galimybių įveikti su mityba susijusius susirgimus, pvz., širdies ir kraujagyslių ligas, todėl reiškia susirūpinimą dėl mažėjančio žuvų vartojimo ES; ragina Komisiją ir valstybes nares, kai jos vykdo savo mitybos politiką ir programas, didinti žvejybos ir akvakultūros produktų, ypač pagamintų vietos gamintojų, vaidmenį, atsižvelgiant į PSO rekomendacijas dėl maisto produktų iš vandens gyvūnų ir augalų vartojimo, visų pirma skatinant konkrečias grupes, pvz., jaunimą, juos vartoti ir netgi nustatant ir didinant jų vartojimą mokyklose ir pagal programas, skirtas konkrečioms mitybos trūkumams šalinti; be to, primena, kad pagal Direktyvą 2006/112/EB⁵ valstybėms narėms leidžiama taikyti lengvatinius PVM tarifus maisto produktų tiekimui ir susijusioms paslaugoms, ir ragina valstybes nares pasinaudoti šia galimybe žuvų produktų atžvilgiu, atsižvelgiant į žuvų vartojimo naudą;
39. laikosi nuomonės, kad tvari akvakultūra yra svarbi baltymų gamybai ir kad dumblių kaip maisto ar pašarų priedo naudojimas suteikia galimybių palaipti sumažinti gyvulių išmetamų teršalų kiekį ir yra geras pašarams skirtų baltymų šaltinis; atkreipia dėmesį į tai, kad dumbliai ir mikrodumbliai, kaip tvarios pasaulinės maisto gamybos sistemos dalis, gali būti svarbus papildomas baltymų šaltinis, ir ragina Komisiją įtraukti šį aspektą į Europos baltymų strategiją; atkreipia dėmesį į inovacijų ir naujų įmonių teikiamas galimybes kuriant naujus žuvų pašarus, paliekančius mažesnę anglies pėdsaką ir darančius kuo mažesnę poveikį biologinei įvairovei, ir į tai, kad reikia toliau mažinti vandens taršą dėl akvakultūros; pabrėžia, kad tolesnė plėtra ir tvarios inovacijos augalinių baltymų gamybos ir papildomų baltymų šaltinių srityje yra būdas veiksmingai spręsti daugelį ES žvejybos ir akvakultūros sektoriui kylančių aplinkos ir klimato uždavinių;
40. pabrėžia, kad ES akvakultūra ir jūrinė akvakultūra gali daug labiau nei šiuo metu prisidėti prie tvarios maisto gamybos ir tiekti sveikesnius, sąžiningiau gautus ir tvaresnius baltymus, kurių priklausomybė nuo pašarų iš žuvų būtų mažesnė ir kuriems nebūtų naudojami pašarai, gauti iš žuvų miltų ir žuvų taukų gamybos, naudojant neteisėtos, neregamentuojamos ir nedeklaruojamos (NNN) žvejybos laimikį; pabrėžia, kad reikia didinti vandens gyvūnų gerovę, nes didesnė gerovė reiškia mažiau ligų, mažesnę antibiotikų naudojimą ir geresnės būklės ekosistemas; palankiai vertina tvaresnės ir konkurencingesnės ES akvakultūros 2021–2030 m. strategines gaires ir atkreipia dėmesį į tai, kad reikia stebėti ir skatinti reformų, nustatytų daugiamečiuose strateginiuose akvakultūros plėtros planuose, įgyvendinimą, siekiant paskatinti tvarią

⁵ 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos, OL L 347, 2006 12 11, p. 1.

gamybą; pakartoja savo reikalavimus sukurti tvirtą, patikimą, nuspėjamą, racionalią ir verslui palankią teisinę sistemą, kuria būtų remiama tvarios akvakultūros plėtra;

41. pabrėžia, kad vabzdžiai, jeigu jie tenkina aukštus saugos reikalavimus, galėtų būti laikomi perspektyviu ir žiedišku alternatyviu baltymų šaltiniu, ypač ekologiškai ir įprastinei gyvūnų mitybai, padedančiu mažinti ES baltymų trūkumą ir didinti žemės ūkio žiediskumą; pripažįsta, kad nepagrįsta reglamentavimo našta, pvz., draudimas naudoti biologiškai skaidžias atliekas kaip pašarą vabzdžiams arba baltymų fermentacijai, trukdo plėtoti žiedinį ir tvarų žemės ūkį; pabrėžia, kad susidomėjimas šia gamyba auga ir, pasiekus masto ekonomiją, gamybos sąnaudos sumažės; yra susirūpinęs dėl didelio masto vabzdžių veisimo energijos poreikių ir pabrėžia, kad reikia išanalizuoti poveikį aplinkai, sveikatai, gyvūnų gerovei ir socialinį bei ekonominį poveikį;
42. laikosi nuomonės, kad leidimai, išduodami pagal teisės aktus dėl naujų maisto produktų, turėtų būti grindžiami didžiausiomis produkto saugos garantijomis ir turėtų būti atsižvelgiama į jų poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai, laikantis atsargumo principo; pabrėžia, kad leidimų išdavimo procesas turi būti skaidresnis ir veiksmingesnis, nemažinant aukštų maisto saugos standartų; pabrėžia, kad plėtojant naujų baltymų gamybą turi būti laikomasi bendros sveikatos koncepcijos, taip pat turi būti laikomasi atitinkamų teisės aktų dėl gyvūnų gerovės ir aplinkos;
43. ragina Komisiją pateikti išsamų žmonėms vartoti skirtų naujų maisto produktų poveikio vertinimą, atsižvelgiant į Europos žemės ūkio modelį, visuomenę, žmonių sveikatą, aplinką ir ekonomiką; pabrėžia, kad reikėtų atsižvelgti į atsargumo principą;
44. pažymi, kad ląstelių maisto produktai, pagaminti auginant nuo augalų ir gyvūnų izoliuotas ląstelių kultūras, kelia etinių, socialinių, aplinkos ir ekonominių iššūkių, o Reglamentas dėl naujų maisto produktų⁶ neatitinka savo paskirties; pabrėžia, kad turi būti geriau atsižvelgiama į vartotojų interesus ir lūkesčius;
45. ragina Komisiją užtikrinti, kad maistas ES būtų gaminamas naudojant tvarias ūkininkavimo sistemas; primena ryšį tarp tvarios maisto gamybos, gamtos, ūkininkų ir kaimo plėtros ir pabrėžia ūkininkų teikiamą pridėtinę vertę ir ekosistemines paslaugas;
46. ragina vykdyti daugiau mokslinių tyrimų ir didesnę technologinę plėtrą baltymų saugos ir tvarios gamybos ES ir jų poveikio srityje, vadovaujantis bendros sveikatos koncepcija; pabrėžia, kad reikia skubiai vykdyti viešojo ir privačiojo sektorių mokslinius tyrimus, kurti mokslinių tyrimų infrastruktūrą ir demonstracinę įrangą siekiant didinti atsparios ES baltymų sistemos mastą; pabrėžia svarbų mokslinių tyrimų institutų vaidmenį Europos Sąjungoje siekiant užtikrinti, kad ES maisto sistema būtų dar veiksmingesnė ir tvaresnė;

Visą maisto vertės grandinę apimantis holistinis požiūris

⁶ 2015 m. lapkričio 25 d. Reglamentas (ES) 2015/2283 dėl naujų maisto produktų, iš dalies keičiantis Reglamentą (ES) Nr. 1169/2011 ir panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 258/97 ir Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1852/2001, [OL L 327 2015 12 11, p. 1](#).

47. pabrėžia, kad reikia gerinti tiekimo grandinės suinteresuotųjų subjektų veiklos koordinavimą ir bendradarbiavimą visoje vertės grandinėje, siekiant panaikinti dabartinį atotrūkį tarp ūkininkų, perdirbėjų ir mažmenininkų; pabrėžia, kad siekiant kurti didesnės pridėtinės vertės grandines reikėtų aktyviai skatinti stipresnį kolektyvinį dalyvių bendradarbiavimą, visų pirma per ūkininkų organizacijas ir žemės ūkio kooperatyvus;
48. atsižvelgdamas į tai, ragina valstybes nares ir suinteresuotuosius subjektus pasinaudoti visomis esamomis taisyklėmis, nustatytomis Bendro rinkų organizavimo reglamente⁷, kad grandinės būtų veiksmingos ir novatoriškos; ragina suinteresuotuosius subjektus plėtoti sutarčių sudarymą, kad būtų galima planuoti gamybą ilguoju laikotarpiu; mano, kad gamintojų organizacijoms, visų pirma kooperatyvams, taip pat tarpšakinėms organizacijoms, tenka pagrindinis vaidmuo kuriant ir stiprinant baltymų vertės grandines;
49. pabrėžia vartotojų pritarimo ir vartotojų informavimo svarbą; pabrėžia, kad augalinių ir alternatyvių baltymų gamyba turi atitikti vartotojų lūkesčius, o tai reiškia, kad turi būti toliau gerinamos šių baltymų savybės, pvz., skonis, tekstūra, maistinė vertė ir kaina;
50. mano, kad vartotojai kreipia vis daugiau dėmesio į tai, kokį maistą vartoja ir kaip jis buvo pagamintas; pakartoja savo raginimą suteikti vartotojams daugiau informacijos apie įvairių maisto produktų, įskaitant baltymus, poveikį aplinkai, taip pat informaciją apie jų gamybą, siekiant prisidėti prie sąžiningos, sveikos ir aplinkai palankios maisto sistemos; palankiai vertina strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“ išreikštą Komisijos ketinimą išplėsti reikalavimą privalomai pateikti kilmės arba kilmės vietos nuorodą, kad jis apimtų daugiau produktų;
51. pabrėžia, kad tvariai ES gaminamų augalinių baltymų kiekis nedidės, jei nebus rinkos paklausos ar atitinkamo pelno ūkininkams; mano, kad tikslinė viešoji parama, pvz., ekologinės sistemos, galėtų padidinti pasėlių auginimo pelningumą; primygtinai ragina rinkos dalyvius sukurti baltymų kiekio ir kokybės grūduose, baltyminiuose augaluose ir pašaruose nustatymo metodus, kad būtų geriau atspindėta baltymų vertė; pabrėžia, kad padidėjus rinkos skaidrumui gali pagerėti rinkos veikimas, sumažėti atliekų ir padidėti maisto sektoriaus žiediškumas; mano kad politikos strategijos ir teisinės sistemos turėtų skatinti šias rinkas; pabrėžia, kad augalinių baltymų, kuriuose baltymų kiekis mažesnis, gamyba tebėra labai svarbi, kaip ir didelį baltymų kiekį turinčių augalų auginimas, ir kad šių šaltinių plėtra turėtų būti grindžiama teigiamo sausųjų medžiagų ir baltymų masės balanso principu;
52. mano, kad maisto perdirbimo pramonė yra neatsiejama žiedinės baltymų vertės grandinės dalis, nes sudaro sąlygas gauti didesnę baltyminių augalų vertę; pabrėžia, kad reikia padidinti augalinių baltymų perdirbimo pajėgumą; mano, jog svarbu, kad perdirbimo pramonė sudarytų savo atliekų srautų žemėlapius, kad juos būtų galima kiekybiškai įvertinti ir padidinti jų žiediškumą;
53. pakartoja strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ tikslą 50 proc. sumažinti maisto atliekų kiekį, o tai iš dalies būtų galima pasiekti užtikrinant trumpesnę ir veiksmingesnę maisto

⁷ Konsoliduota redakcija: 2013 m. gruodžio 17 d. Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007, [OL L 347, 2013 12 20, p. 671](#).

tiekiimo grandinę ir didesnę žemės ūkio ir maisto gamybos sektoriaus žiedišumą, jei šiame sektoriuje biologiškai skaidžios atliekos būtų laikomos ištekliumi, o ne atliekomis; pakartoja, kad norint pasiekti strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ tikslus labai svarbu užtikrinti tvarų pirminių gamintojų pragyvenimo šaltinį;

54. pabrėžia, kad svarbu mažinti į jūrą išmetamų žuvų kiekį, nes tai būdas išvengti maisto švaistymo; atsižvelgdamas į tai, pakartoja savo 2021 m. gegužės 18 d. rezoliucijoje⁸ pateiktą raginimą nustatyti komercines ir (arba) labdaros galimybes, kad būtų galima kuo geriau panaudoti tą neišvengiamą arba nepageidaujamą laimikį, kuris nesiekia mažiausio išteklių išsaugojimą užtikrinančio orientacinio dydžio, sykiu pirmenybę teikiant žvejybos būdams, kuriais tokio laimikio vengiama ir jis kuo labiau sumažinamas; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad reikia užkirsti kelią antrinės jūros gėrybių rinkos kūrimui ar plėtrai;
55. pabrėžia, kad daugeliui ūkininkų trūksta žinių, reikalingų norint veiksmingai auginti ankštinius augalus; primena, kad reikia skatinti žemės ūkio žinių ir inovacijų sistemas, taip pat dalijimąsi žiniomis ir mokymąsi, kad visiems maisto grandinės subjektams būtų sudarytos sąlygos tapti tvariais, be kita ko, spartinant inovacijas ir žinių perdavimą; ragina Europos Komisiją sukurti atitinkamą lengvai prieinamą interneto platformą, kurioje būtų galima keistis geriausios praktikos pavyzdžiais ir informacija apie augalinių ir gyvūninių baltymų gamybą;
56. pabrėžia, kad siekiant padidinti tvarią baltymų gamybą, ypač augalinių baltymų vidaus gamybą, reikia imtis veiksmų visais lygmenimis, remiant ūkininkus, visų pirma smulkiuosius ir vidutinius ūkius bei šeimos ūkius; todėl ragina valstybes nares nustatyti ir padidinti paramą investicijoms ir moksliniams tyrimams sistemų, verslo ir gamybos lygmenimis, pvz., teikti paramą investicijoms į perdirbimo grandinę;
57. mano, kad viešaisiais pirkimais turėtų būti skatinama tvaresnė baltymų gamyba ir vartojimas;

Konkretūs politikos veiksmai

58. ragina Komisiją imtis politinių veiksmų ir pasiūlyti:
 - i. pašarų priedų reglamentą, kuriuo skatinamas pašarų priedų gamybos stabilumas ir inovacijos;
 - ii. atitinkamą teisinę sistemą, kuria siekiama įvertinti poreikius gauti leidimą gaminti maisto produktus iš ląstelių, atsižvelgiant į tokių produktų etinius, socialinius, sveikatos, aplinkosaugos ir ekonominius aspektus;
 - iii. mokslinį ir techninį rekomendacinį dokumentą, papildantį administracinių gairių dokumentą dėl naujų maisto produktų paraiškų rengimo ir pateikimo, siekiant paaiškinti leidimų suteikimo procesą, kartu užtikrinant aukščiausius maisto saugos garantijas ir standartus bei tinkamą galimos rizikos žmonėms vartoti vertinimą, laikantis atsargumo principo;

⁸ 2021 m. gegužės 18 d. Rezoliucija dėl įpareigojimo iškrauti laimikį pagal bendros žuvininkystės politikos 15 straipsnį tikslų pasiekimo, [OL C 15, 2022 1 12, p. 9](#).

- iv. direktyvą dėl šalutinių produktų, pagal kurią daugiau biologiškai skaidžių šalutinių produktų būtų galima laikyti pašaru ir kuri leistų naudoti ir gabenti maisto gamybos likučius;
- v. atsinaujinančiųjų išteklių energijos sistemą, užtikrinančią ilgalaikį, tvarų ir stabilų reglamentavimą, kad išgaunant augalinius baltymus susidariusius šalutinius srautus, žemės ūkio atliekas ir maisto gamybos atliekų srautus būtų galima panaudoti bioenergijos gamybai, kartu teikiant pirmenybę maisto ir pašarų gamybai derlingoje žemės ūkio paskirties žemėje;
- vi. energijos mokesčių direktyvą, kurioje būtų nustatytos aiškios ir ilgalaikės apmokestinimo taisyklės ir kuria būtų skatinama gaminti visų biodegalus;
- vii. reglamentą dėl naujų genomikos metodų, pagal kurį būtų galima priimti naujus veisimo metodus, nedidinant dominuojančios padėties rinkoje ir atsižvelgiant į specialų Europos MVĮ kylantį inovacijų poreikį;
- viii. anglies dioksido absorbcijos sertifikavimo sistemą, pagal kurią būtų sudaromos sąlygos sekvestruojamajam ūkininkavimui, susijusiam su daug baltymų turinčių augalų auginimu, kartu užtikrinant papildomas pajamas ūkininkams;
- ix. rinkinį BŽŪP taisyklių, kuriomis būtų nustatyta stabili sistema, lanksti valdymo praktika ir paskatos auginti daug baltymų turinčius augalus ir apskritai gauti didesniu baltymų kiekiu pasižymintį augalų, pievų ir ankštinių augalų derlių; daug baltymų turinčių augalų auginimas turėtų būti skatinamas pagal dabartinę BŽŪP ir taikant ekologines sistemas; Komisija turėtų apsvarstyti galimybę leisti auginti daug baltymų turinčius maistinius augalus atidėtoje žemėje, kartu laikantis griežtų aplinkos apsaugos taisyklių; Komisija turėtų pateikti rekomendacinį dokumentą, kuriame būtų nurodyta geriausia BŽŪP įgyvendinimo praktika, kad būtų skatinamas tvarių daug baltymų turinčių augalų, pvz., baltyminių augalų ir ankštinių augalų, auginimas, kartu su veiksnių gairėmis dėl strategijų, skirtų gyvulininkystės ir regionų potencialo pašarų srityje sąsajoms stiprinti;
- x. tausiojo augalų apsaugos produktų naudojimo reglamentavimo sistemą, kuri taip pat suteiktų galimybę vykdyti stebėseną ir mokslinius tyrimus kenkėjų ir patogenų, keliančių pavojų sėkmingam baltyminių augalų derliui, atsiradimo, vystymosi ir plitimo srityje;
- xi. aiškią mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros finansavimo strategiją, skirtą alternatyvių augalų apsaugos priemonių, susijusių su techninėmis inovacijomis, pvz., tiksliuoju ūkininkavimu arba robotikos, naudingųjų vabzdžių ar mažai pavojingų pesticidų naudojimu, kūrimui skatinti ir plėtoti;
- xii. mokslškai pagrįstą ir savanorišką etiketę tvarioms maisto sistemoms skirtoje teisinėje sistemoje, kuri leistų palyginti maisto produktų aplinkosauginį pėdsaką, ir panašius reikalavimus pašarams, mokslškai pagrįstus aktualiais produktų duomenimis;
- xiii. maisto baltymų balansą;

- xiv. reglamentą dėl gyvūninių šalutinių produktų, kartu toliau užtikrinant aukštą perdirbtų žemės ūkio produktų saugos lygį, suteikiant galimybę panaudoti buvusius maisto produktus ir žuvų kilmės sudedamąsias dalis kaip pašarus;
- xv. viešųjų pirkimų taisyklių rinkinį, kad būtų lengviau nustatyti būtiniausius tvarumo reikalavimus;
- xvi. aiškią ilgalaikę mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros finansavimo strategiją, įskaitant finansines paskatas, siekiant propaguoti ir skatinti tvariai pagamintus maistui ir pašarams skirtus baltymus, visų pirma augalinius ir gyvūninius baltymus, ES, panaudojant ir išnaudojant programos „Europos horizontas“, inovacijų fondo, programos LIFE, EIT maisto programos ir kito atitinkamo ES finansavimo, skiriamo maisto technologijoms ir žemės ūkio plėtrai, potencialą;
- xvii. trumpuoju laikotarpiu – laikiną nukrypti leidžiančią nuostatą, kuria užtikrinamas pakankamas teisinis tikrumas, kad būtų galima naudoti RENURE, o ilguoju laikotarpiu – teisinį Jungtinio tyrimų centro remiantis moksliniais kriterijais parengtų kriterijų, skirtų RENURE, taikymą, klasifikuojant jį kaip chemines trąšas pagal Nitratų direktyvą⁹;
- xviii. turėtų būti toliau remiami moksliniai tyrimai gyvulininkystės sistemų tvarumo didinimo srityje, visų pirma dėl nevalgomų sudedamųjų dalių ir šalutinių produktų naudojimo pašaruose;
- xix. iš dalies pakeisti Nitratų direktyvos III priedą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos degazuotojo substrato, gauto iš organinių atliekų, susidarančių anaerobiškai skaidant gyvulių mėšlą, naudojimui;
- xx. sistemą, pagal kurią augalinių baltymų gamyba būtų susieta su Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondu (EPLSAF);
- xxi. politiką, kuria būtų užtikrinama, kad baltymų importas atitiktų palyginamus gamybos ir kokybės standartus poveikio sveikatai ir aplinkai požiūriu, siekiant išvengti anglies dioksido nutekėjimo, padidinti ES gamintojų konkurencingumą, palyginti su gamintojais už ES ribų, ir užtikrinti griežtesnius pasaulinius standartus;
- xxii. ganyimo strategiją Europai, kuria siekiama skatinti ekstensyvųjį ganymą ten, kur jis atitinka regionines sąlygas ir aplinkybes, tyrimą dėl baltyminių ir aliejinių augalų, kuriuos galima auginti ES, ES masto potencialo ir žemės poreikio, taip pat baltymų ateities sandorių rinkos sukūrimo poveikio tyrimą, kad ūkininkai galėtų valdyti savo riziką;
- xxiii. analitinį tyrimą dėl vietos, kuri rinkoje galėtų tekti baltymams, kuri turi pateikti Komisija;
- xxiv. daugiau maisto produktų gyvavimo ciklo analizės mitybos požiūriu (n-LCA) mokslinių tyrimų;

⁹ 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyva 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių, [OL L 375, 1991 12 31, p. 1.](#)

o

o o

59. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Baltymai yra būtinos ir reikalingos subalansuotos ir sveikos mitybos, žmonių mitybos ir pašarų sudedamosios dalys. Augaliniai baltymai taip pat yra labai svarbūs pereinant prie tvarių maisto sistemų, o aktyvesnis ankštinių augalų ir pievų auginimas prisideda prie tvaresnio ir įvairesnio žemės ūkio ir mažina trąšų naudojimo poreikį.

Be to, baltymingų ir pievų augalų perdirbimas į baltymingus miltus sukuria aliejinių augalų šalutinius produktus, kurie gali prisidėti prie žiedinės ekonomikos ir būti naudojami žmonių maistui, atsinaujinančiųjų išteklių energijai, trąšoms, pašarams arba žaliosioms cheminėms medžiagoms gaminti. Augaliniai baltymai taip pat padeda mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.

Todėl tikimasi, kad baltymų paklausa nuolat augs visame pasaulyje ir ES. ES gamina daug baltymų, pavyzdžiui, ES pagamina 77 proc. pašarams naudojamų baltymų. Tačiau ES trūksta baltymingų augalų, todėl tik 29 proc. daug baltymų turinčių pašarų, reikalingų gyvulių pašarų racionui subalansuoti, yra iš ES. Be to, COVID-19 pandemija ir Rusijos invazija į Ukrainą padarė didžiulį poveikį pasaulinei prekybai ir aiškiai parodė, kad ES turi įvairinti savo maisto tiekimo grandines, kaip nurodyta Versalio deklaracijoje.

Todėl akivaizdu, kad reikia išsamios ES baltymų strategijos, kuri sudarytų sąlygas trumpuoju, vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu padidinti ES baltymų gamybą. Pranešėja mano, kad baltymų strategija turėtų būti grindžiama šiais penkiais ramsčiais:

1. Didesnės ES baltymų gamybos vizija

Baltymų gamyba turi būti pripažinta esminiu ES maisto sistemos aspektu ir turėtų būti skatinama tvari visų galimų baltymų šaltinių plėtra. Turėtų būti sumažinta priklausomybė nuo vieno ar vos kelių tiekėjų.

2. Geresnės baltymų gamybos sąlygos ES

Baltymų strategijos centre turi būti ūkininkai. Konkurencingas žemės ūkis priklauso nuo tvarių žaliavų, tokių kaip pašarų priedai, geros augalinės medžiagos, trąšos ir sveikas dirvožemis.

Visų pirma, siekiant padidinti augalinių baltymų gamybą, būtinos geros augalinės medžiagos. Be to, auginant ir naudojant baltymingus augalus dažnai reikia naujų vadybos metodų ir ūkininkų bendradarbiavimo.

3. Maistui ir pašarams skirtų augalinių ir alternatyvių baltymų kūrimas

Augalinių baltymų sektoriaus plėtra bus naudinga Europos ūkininkams, dirvožemio kokybei, biologinei įvairovei, klimatui ir žmonių sveikatai. Baltymų strategijos politika turi būti sudarytos vienodos sąlygos dalyviams ir produktams. Labai svarbu stiprinti augalinių ir alternatyvių baltymų mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą.

4. Visą maisto vertės grandinę apimantis holistinis požiūris

Baltymų gamyba ES nepadidės, jei nebus rinkos paklausos. Todėl, siekiant panaikinti dabartinį atotrūkį tarp ūkininkų, perdirbėjų ir mažmenininkų, reikia geresnio tiekimo grandinės dalyvių koordinavimo ir bendradarbiavimo.

5. Konkretūs politikos veiksmai

Pranešėja siūlo Komisijai imtis politinių veiksmų ir pasiūlyti sprendimų, tarp kurių būtų:

- teisėkūros priemonės, pvz., pašarų priedų reglamentas, kuriuo sudaromos sąlygos pašarų priedų stabilumui ir naujovėms; teisės aktai dėl naujų maisto produktų, kuriais supaprastinamos ir spartinamos leidimų išdavimo procedūros; direktyva dėl atliekų, kuria išplečiamos biologiškai skaidžių atliekų rūšys, kad jos būtų laikomos pašaru; atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyva, kuria sudaromos sąlygos ilgalaikiam ir stabiliam biodegalų gamybos reguliavimui; reglamentas dėl naujų genomikos metodų; BŽŪP taisyklių, kuriomis skatinama auginti baltymingus augalus, pievas ir ankštinius augalus, derinys;
- kitos politikos priemonės, pavyzdžiui, maisto baltymų balansas; sistema, kuria labiau atsižvelgiama į techninius sunkumus, kartu išlaikant aukštą perdirbtų žemės ūkio produktų saugos lygį; aiški mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros finansavimo strategija, kuria siekiama skatinti augalinių baltymų, skirtų maistui ir pašarams, patekimą į ES rinką.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE

Priėmimo data	19.9.2023
Galutinio balsavimo rezultatai	+ : 34 - : 9 0 : 3
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Drađoş Benea, Benoît Biteau, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Dacian Cioloş, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Paola Ghidoni, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Jarosław Kalinowski, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Bronis Ropė, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Veronika Vrecionová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Rosanna Conte, Peter Jahr, Petros Kokkalis, Tilly Metz, Michaela Šojdrová, Irène Tolleret, Emma Wiesner

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE

34	+
ECR	Mazaly Aguilar, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
ID	Ivan David
NI	Dino Giarrusso
PPE	Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Michaela Šojdrová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Ulrike Müller, Irène Tolleret, Emma Wiesner, Asger Christensen
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli

9	-
ID	Angelo Ciocca, Rosanna Conte, Paola Ghidoni
S&D	Maria Noichl
Verts/ALE	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Tilly Metz, Bronis Ropé

3	0
ID	Gilles Lebreton
The Left	Petros Kokkalis, Eugenia Rodríguez Palop

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė